

Gyógyszerhatástani Intézet

Hosszú „száműzés” után ma már ismét az Eötvös utcai „főhadiszállásán” tevékenykedik a Gyógyszerésztudományi Kar négy intézete. Amint mentem fel a lépcsőn, azon gondolkodtam, hogy milyen változatos pályát vallhat magának ez az épület. Az elmúlt 20 évben a szakmunkásképző intézet, majd a szemészeti klinika is otthonának mondhatta. Azután a gyógyszerész-képzés feladatát szolgálta — mint később kiderült — a nagyon is roskatag épület. A hatvanas évek végén kezdődött a kar vesszőfutása. Mindenki nagy reményekkel várta a restaurációs munkálatok befejezését — sokáig hiába. Hogy milyen munkát végzett az építőipar? Az évek számát alapul véve, bizonyára alaposan. Idáig jutottam az emlékezésben, amikor az első emeletre érve megpillantottam a táblát: Gyógyszerhatástani Intézet, igazgató: dr. Dirner Zoltán egyetemi tanár. Csengetésem reakciója: a berregő hang azt jelentette, hogy semmi akadályoztatásunk nincsen, „fel-felvezhetem” ezt a nagy érdeklődésre számotartó intézetet. Népünk ugyanis a gyógyszer-fogyasztásban is az európai élmezőnyhöz tartozik. Nem ártana

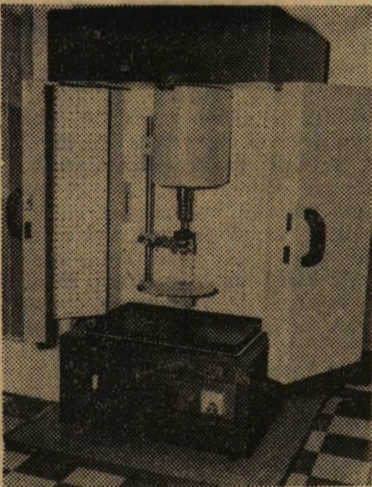
tehát többet tudnunk a kedvező gyógyszereink hatásaival foglalkozó intézetről.

A gyógyszer értéke

A laikus gyógyszerfogyasztók sajnos még mindig a drágább készítményeket részesítik előnyben, holott sok esetben az olcsóbb esetleg sokkal hatékonyabb. A kalmopirin, papaverin, és a digitális példája is azt bizonyítja, hogy a gyógyszer értékét elsősorban a forgalomban eltöltött évek száma határozza meg — kezdte a beszélgetést Dirner professzor, az egyetemi oktatói kar doyenje. Egy sztorival is alátámasztotta mondanóját: — Szigorlaton az egyik kiváló hallgatónak a következő kérdést tettem fel: Ha ön lenne Noé és bárkájában csak tíz gyógyszernek lenne hely, melyeket mentené meg az utókor számára? A válasz kielégítő volt. Szándékosan mondom a kielégítő jelzőt, mert erre a kérdésre úgy szólni lehetetlen teljes pontossággal válaszolni.

Az intézet tudományos munkatársai az öket segítő személyzetet együtt azon fáradoznak, hogy minél pontosabb választ lehessen adni a ma kérdőjeleire. Ime a

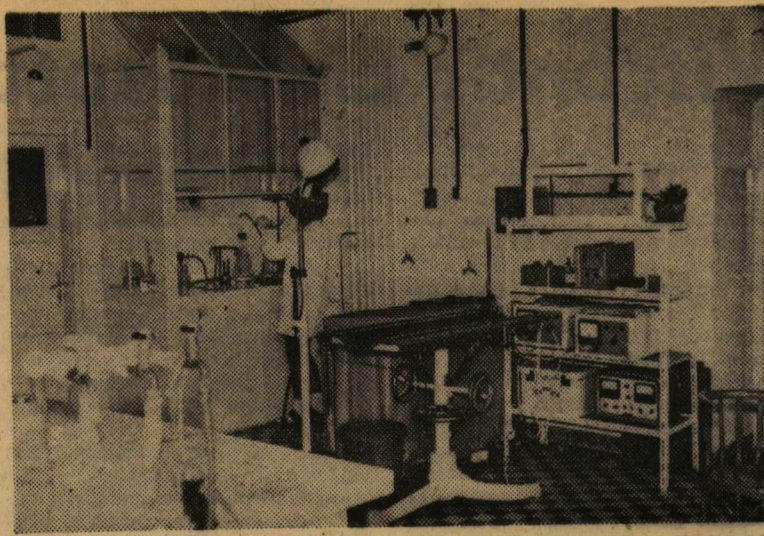
névsor: Tanszékvezető: dr. Dirner Zoltán, docens: dr. Gábor Miklós, adjunktusok: dr. Thuránszky Károlyné, dr. Iván János, és dr. Bogdán Ernőné. Tanársegéd: dr. Sallai János, intézeti gyógyszerész: Szikszay Margit, tudományos gyakornokok: dr. Sallai Jánosné, és Botos Margit, demonstrátor: Bencze Béla

Az ultrahangos sejthomogenizátor

IV. éves gyógyszerészhallgató. Titkár: Józsa Ferencné. Egészségügyi közepkáderek: Pető Lajosné és Csongrádi Istvánné képesített laboratóriumi asszisztensek, valamint Németh Pálné és Dobsai Molnár Gabriella laboratóriumi asszisztensek. Az intézet kísérleti munkáiban résztvevő segédmunkaerők: Mészáros Jánosné, (állatgondozó), Terhes Imre, Hujber Báltiné és Jani Józsefné. Az intézet jó közösségi szellemére jellemző, hogy 15 esztendő alatt mindössze egy kolléga távozott el, aki megérdemelten magasabb beosztásba került.

Korábban a biológiai tárgyak — gyógyszerészet, toxikológia, élettan, kóreltettan, mikrobiológia — oktatását az általános orvosi kar látta el. A minisztérium 1958-ban engedélyezte a gyógyszerésztudományi kar és ezen belül a gyógyszerhatástani intézet felállítását. (A kar első dékánja Dirner pro-

A farmakológiai laboratórium

fesszor volt.) A professzor a szó legszorosabb értelmében alapítottnak számít, hiszen az elmúlt 15 évben az ő irányítása alatt működött az intézet.

Intenzív kutatómunka

Az oktatás mellett az intézetben intenzív kutatómunkák is végeznek. Dirner professzor és dr. Bogdáné adjunktus a gyógyszerfelfedezés kutatásának területén ért el jelentős eredményeket. Dr. Gábor Miklósnak, a biológiai tudományok kandidátusának tavaly jelent meg monográfiája „A flavonoidok gyulladásgátló hatása” címmel, angol nyelven az Akadémiai kiadó gondozásában. A két részből álló tudományos mű a flavonoidok hatásmechanizmusát tárgyalja a kísérletes orvostudomány szemszögéből. 1936-ban, Szent-Györgyi Albert és Rusznyák István kísérletei hívták fel a figyelmet a flavonoidok gyógyhatására. Ők a citromból izoláltak olyan anyagot, amely az érfal átteresztőképességét csökkenti. Az így előállított hatóanyagot citrinnek, illetve P vitaminnak nevezték el. Gábor Miklós docens 1972-ben Nyomban, a IV. Nemzetközi Angiológiai Szimpóziumon vett részt. Referátumának anyaga könyv formájában is megjelent. A farmakológiai tudományok kandidátusa szerényen nyilatkozott tudományos eredményeiről:

— Első monográfiám 1960-ban jelent meg; A kapillárisrezisztencia farmakológiai befolyásolása címmel, E kutatási témakör-

rőmből speciális kollégiumot tartok a hallgatóknak. Ilyenformán is szeretném összehangolni oktatói és kutatói munkámat.

Dr. Thuránszky Károlyné adjunktusnak a kenőcsök sterilizációs vizsgálatára kidolgozott módszerét nemzetközileg is alkalmazzák. Dr. Iván János adjunktus és dr. Sallai János tanársegéd jelenleg kandidátusi értekezésén dolgozik. Két szabadalom is fémjelzi az intézet eredményes kutatómunkáját.

Nagy súlyt helyeznek a jövő gyógyszerész generációjának képzésére is. A karon belül itt alakult meg az első tudományos diákkör. Évente 3—5 diákkörös hallgató készíti pályamunkát. Közülük a legkiválóbbakat — Botos Margit, Pozsár Mária, Endreyi Ferenc — felemelt pályadíjjal jutalmazták az elmúlt években.

Hemingway Nobel-díja átvételére alkalmasról írta a következő sorokat: „... újra és újra meg kell kísérelni valamit, amit még soha nem csináltak meg, vagy amivel mások kísérleteztek és kudarcot vallottak. Akkor néha, ha nagy szerencsénk van, sikerre jutunk.” Úgy érzem, a gyógyszerész kutatómunkájának is ez lehetne az ars poetica. Évszázadunkban sokszorosára nőtt az életmentő gyógyszerek száma. A jövő még hathatósabb készítményeinek előállításáért az itt bemutatott intézet is bizonyára sokat fog tenni.

THÉKES ISTVÁN

A mikrobiológiai laboratórium

(fotók: Ruszkai Károly)

UNESCO találkozó

A József Attila Tudományegyetem KISZ UNESCO Köre két jelentős eseményről számolhat be, amelyek ezévi programjának részét képezik, illetve szoros összefüggésben állnak azzal. Az egyik, a november elején megtartott körösszejevetel azzal emelkedik ki a többi közül, hogy — első ízben — az Országos Egyetem UNESCO-s diákjainak részvételével zajlott le, és átfogó képet próbált nyújtani az UNESCO-nak, mint tudományos világszervezetnek, valamint az MTA Szegedi Biológiai Központjának kapcsolatáról. Juan-Emmanuel Pla tartott előadást.

A másik jelentős esemény, amiről szeretnénk beszámolni: az UNESCO Bizottság Köznevelési Albizottsága a Művelődésügyi Minisztérium jóváhagyásával 1973. november 8—10. között rendezte meg az asszociált iskolák és az UNESCO-körök harmadik országos találkozóját a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán, a Dokumentációs Központ színhelyén.

A Magyarországon működő harminc asszociált iskola és öt UNESCO-kör — köztük egyetemünk — küldöttei vettek részt a konferencián. Szegedről, a JATE és a SZOTE képviselőitében hárman utaztak el Nyíregyházára, s ott voltak a Ságvári Gyakorló Gimnázium tanár, és diák képviselői is. Az UNESCO Bizottság munkatársai értékelték az elmúlt évek eredményeit, tapasztalatait az ifjúsági UNESCO élet terén. Megállapították, hogy a nehézségek ellenére a magyarországi UNESCO mozgalom jól halad a fő célkitűzés, a békére és a nemzetközi megértésre nevelés, a népek közti barátság és kulturá-

lis együttműködés megvalósításának útján. Hangsúlyozták, hogy több felsőoktatási intézményre volna szükséges kiterjeszteni az UNESCO programot és azt a KISZ-szervezettel együttműködésben, annak támogatásával kellene mindenhol végrehajtani.

A résztvevők felszólalásaikban kifejtették észrevételeiket, javaslatokat az iskolájukban folyó UNESCO-tevékenységek kapcsán. Szót kértek a meghívott külföldi vendégek is, akik Bulgáriából, az NDK-ból és a párizsi UNESCO Központból érkeztek a konferenciára. Ezt követően a szeptemberben megtartott VII. Magyar Békekongresszusról számolt be Zalka Tatjana, a Magyar UNESCO Bizottság munkatársa. Előadás hangzott el az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatáról, valamint a gazdasági elmaradottság és fejlesztés kérdéseiről, illetve az erről szóló oktatás lehetőségeiről, módszereiről. Dr. Fodor Mihályné, az UNESCO Dokumentációs Központ vezetője, az értekezlet egyik fő szervezője pedig bemutatva a központ gazdag anyagát, amely nagy érdeklődésre tartott számot és ismertette az ott folyó munkát.

Összegezésként elmondhatjuk, hogy a nyíregyházi találkozó véleményünk szerint igen hasznos volt a megjelent küldöttek részére, mert a tapasztalatcserén és megállapodások elfogadásán túl olyan személyes kapcsolatok jöhetnek létre, amelyek minden bizonnyal elősegítik — többek között — az egyetemi UNESCO-körök közötti együttműködést és további eredmények elérését.

CSILLAG ANDRÁS

Előadók néhány nyilatkozatot...

A nyári szünidőt nem számítva, kerekén fél év elég volt ahhoz, hogy kialakuljon a klub sajátos műsorprofilja, törzsközönsége stb.

Felmérésem, elsősorban klub-beli portyázásaim alkalmával ötletszerűen kijelölt alanyok megkérdezésével készítettem. A kedvező eredmény nem meglepő, csupán egyoldalú; mert hol keressem azokat, akik bármilyen oknál fogva is lemondtak (önként vagy rábeszélésre) klubtagságukról, látványosan vagy csöndben megváltak belépőjüktől, elvonultak mintegy sártett fenségre, vagy egyszerűen elmaradottak! Felmérésemről nem csináltam statisztikát, a konzekvenaciák levonását is rábírom az olvasóra, csupán előadok néhány nyilatkozatot.

„Nagyon meg vagyok elégedve... itt töltöm az életem. Állítom, hogy Szeged legjobb klubja.

Vannak haverjaim, akik egyáltalán nem jönnek le, pedig kiváltották a belépőjüket (!) A bulihoz hozzátartozik a nagy tömeg. Az akkor jó, ha sokan vannak... Néhány számot már nagyon unok. A klubtagoknak is bizonyosan van pár jó lemeze, ezeket behozhatnák lejátszani.

Még többet akarni, mohóság lenne. Ezt így írd le szó szerint! „Jó az például, hogy negyedosztrályú a büfé... Hogy a folyókat rendszeresen felhasználják kiállításra. Mindig találunk itt olyan embert, akivel leülhetünk beszélgetni, csak úgy spontánul összefuthatunk ismerősökkel... „Vajon, hogy lehet a klubban magánlakást fenntartani?! Arra a bizonyos 9. számú zárt ajtóra gondolok.”

„Csak a műsorokra szoktam lejönni, azokat jónak tartom. A Móra koleszosok a késői rendezvényeken nem vehetnek részt. „Sokréti, színvonalas a kulturális program, mindenki megtalálja a számítását. Én főleg a jó társasáért vagyok itt. Lányok is lehetnek és ihatnak és senki sem szólja meg őket: na már

megint ezek az egyetemisták! Olcsó... Néha nagyon zsúfolt. Rossz, hogy mindig más büféssel kell megismerkedni. Aranybányát csinálnának a klubból. Hat hónap alatt a kilencedik kiszolgáló van most.

„Hetente többször járok ide, főleg ha érdekes a műsor. Ha pedig nincs rendezvény, találkozhatok a barátaimmal, vagy játszhatok. Alberletben lakom, ez egy kicsit elszigeteli az embert... Tetszik a rendezők szilárdsága, aktivitása. Egyszer a fényképem miatt engem is leállítottak.”

„Második otthonom a klub. Ne legyen szűnnap! Hadd szólhassunk bele, hogy mit hallgatunk, szalonzene helyett valami modernebbet, fiatalosabbat kérünk. Legyenek folyóiratok, a játékszoba helyén lemez-szoba! Jó lenne vidám, játékos vetélkedőket tartani. Hadd hozhassunk egy vendéget!”

„A kiállítások, előadások jók. Kellene egy falújság, amire bárki kiakaszthatná a cikkét. Kicsit túlszervezett, kötött, kevés a lehetőség a spontaneitásra. Nincsenek nagy társas beszélgetések, viták.”

S végül, számos személytelen nyilatkozat után halgassunk meg egy „hivatalos személyt”, mit mondott Kerekes László igazgató a klubról, milyen problémákat emelt ki beszélgetésünk során. „Klubunknak jelen pillanatban 2500 tagja van. Majdnem kétezeren a JATE hallgatói és oktatói. A többiek kültagok: külföldiek, főiskolások, más egyetemeken hallgatók. Nem vagyok híve annak, hogy az egyetemeken, a főiskoláknál elzárkózzanak egymástól. Ez a klub lehetőséget kíván biztosítani a különböző egyetemeken hallgatóinak az érintkezésre. Rögön meg kell jegyezni, a kültagok is sokat tesznek a klubért, az orvosoktól ugyanannyi a rendező, mint a BTK-ról. De említhetném a főiskolásokat is. Nem titkolt célunk, hogy klubunk a szegedi egyetemeken, főiskolák szellemi és művelődési

centruma akar lenni, s az a talpasztatunk, hogy a hallgatók többsége magának érzi a klubot. De ne érzed sajátjának aki itt pénzért akar kártyáznit, csak bulizni jön le, akit csak a büfé olcsó italárai vonzanak... A belépőjegyrendszer bevezetése szükségszerű volt, de nem gazdasági kérdés. A bevétel meg sem közelítette a kiadásokat. A nagyerem befogadó képessége korlátozott. Aki most jegyet vált, az el is jön az előadásra. Korábban csak a jegyeket vitték el... A csoportok, alapszervezetek buli-igényeit nem tudjuk kielégíteni, azért jó is, meg rossz is a klub. Tavaly próbaképpen rendeztünk bulit a nagyeremben, ami nem zárható el az idegenek előtt. A közönség ilyenkor szabadosan viselkedik. A rendfenntartás nem biztosítható úgy, mint egyébként. Ebből leszűrtük a tanulságokat... Nagy érdeklődés kísérte rendezvényeinket, ezeken résztvenni mindig mindenki számára adott lehetőség. Alapvető célkitűzésünk, hogy részt vállaljunk az egész egyetemi és KISZ nevelőmunkában, emellett a klubtagok rendkívül sokirányú érdeklődését is figyelembe vesszük. Ennek eredményességéről a tagság tud dönteni. Milliós értékű berendezési tárgyakat এসংben meg tudunk őrzeni. A városban jó a morális híre klubunknak, méltó ahhoz, hogy az egyetemé. Rengeteg műzaki javítást végzünk, nem rongálódás eredetű hibák kijavítására. A falon levő nedvesség faltok eltüntetésére, a vakolathullás megszüntetésére 80 ezer forintot kell áldoznunk. A játéktértem felszerelésnek bővítésére hamarosan sor kerül. Tovább építjük a folyosói padsort. A tévé szobát átalakítjuk komolyzene hallgatásra is alkalmas teremmé. Újabb világítósort kap a folyosó, ezzel megoldjuk a kiállítási megvilágítás problémáját. A lemez- és magnószalag állományt folyamatosan bővítjük.

CSOKONAI ATTILA